

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Soru Cevap
Trump ve NATO Zirvesi

Soru:

Belçika ve Avrupa Birliği'nin başkenti Brüksel'de, 11-12 Temmuz 2018'de NATO zirvesi düzenlendi. Zirveye ABD Başkanının yanı sıra NATO üyesi ülkelerin 29 lideri katıldı. Trump ile 29 ülke lideri arasında savunma harcamalarını, gayri safi yurtiçi hasıllarının yüzde 2'sine karşılık gelecek şekilde artırılması ile ilgili şiddetli tartışma yaşandı. Amerika neden böyle davranıyor? Ve NATO'nun akıbeti nedir?

Cevap:

Cevabın açıklığa kavuşması için aşağıdaki hususlara bir göz atacağız:

1- ABD Başkanı Trump, diplomasiden, evirip bükmekten oldukça uzak. İstediklerini ulu orta yerde söylüyor ve alenen baskı uyguluyor. Kapalı kapılar ardında ve diğer mevkidaşları ile yaptığı özel toplantılarda söylemesi gerekeni kibir ve küstah George W. Bush'tan çok daha fazla kibir ve küstahlıkla ulu orta yerde söylüyor. Selefî Obama gibi değil. Obama, kapalı kapılar ardında konuşuyor, mevkidaşları ve devletlere baskı uyguluyor, politik manevralar yapıyordu. Tıpkı İngiliz politikacısı gibi lafı evirip büküyordu! Eski ABD Başkanı Obama, 2014 yılındaki NATO zirvesinde ittifak üyelerinin savunma bütçelerini GSYİH'nin yüzde 2'sine çıkarmalarını istemiş, taahhütlerini yerine getirmeleri için çeşitli şekillerde baskı uygulamaya başlamıştı. Haberlerde Obama'nın patırtı kütürtü koparmadan harcamalardaki artış ile ilgili olarak üye devletlerle gizlice temasa geçtiği yer almıştı. Böylece NATO'nun uyumlu ve yeknesak olduğunu, lideri Amerika'nın da NATO ve üye devletlerin gidişatından hoşnut olduğu görülüyordu. Oysa aslında aralarında şiddetli anlaşmazlık yaşıyordu. NATO ülkeleri, o yıl Obama'ya 2024 yılına kadar ülkelerin GSYİH'sinin yüzde 2'sini harcama söz vermişti. Ancak Aralarında Almanya, Kanada, İtalya, Belçika ve İspanya'nın da olduğu yaklaşık 15 üye ülkenin savunma harcaması, hâlâ yüzde 1,4 oranının altındadır ve taahhütlerini yerine getirmediği için Trump küplere binmişti. ABD'nin konu ile ilgili girişimi çerçevesinde NATO'nun, olası Rus askeri operasyonu karşısında 2020'ye kadar 30 mekanize tabur, 30 hava muharip filo ve 30 savaş gemisini 30 gün içinde göreve hazır olabilecek kapasitede tutması öngörülmüyor. Öyle ki Amerika, Avrupa'ya hükmetmek, bağımsız askeri ve siyasi karar almasının önüne geçmek için Rusya'yı hayali düşman yapıyor. Böylelikle Amerika Avrupa'yı hegemonyası, en azından askeri şemsiyesi altında kalmaya zorluyor.

2- Trump, müttefikleriyle işinin zor ve onları ikna etmenin çetrefilli olduğunu farkında. Bu yüzden NATO zirvesi için Brüksel'e hareket etmeden önce yaptığı açıklamada, NATO zirvesinin 16 Temmuz'da Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'le yapacağı görüşmeden daha zorlu geçebileceğini söyledi. Bu sözü büyük oranda doğrudur. Çünkü Rusya, bir takım çıkarlarına erişmek, birinci devletin yanında küresel etkin büyük bir devlet gibi görünmek, özellikle Amerika'nın sızmaya çalıştığı nüfuzu altındaki bölgelerde Amerika'nın şerrinden korunmak için Amerika'ya hizmet etmeye hazır uşak görüntüsü çiziyor. Avrupa ise rakip, hasım ve ortak görüntüsündedir. Amerika'ya karşı durmak ve rekabet etmek için Avrupa Birliği'ni kurdu. Bu yüzden Amerika, bu birliğe karşı düşmanca bir tavır takındı ve açıkça parçalamaya çalıştı. Onun için İngiltere'nin Brexit kararına destek verdi. Brexit sonrasında Avrupa Birliği'yle serbest ticaret anlaşması imzalamak için çalışan Teresa May hükümetinin politikasını eleştirdi. Trump, The Sun gazetesinde yayınlanan röportajında İngiltere Başbakanı'nın yaklaşımının iki ülke arasında serbest ticaret anlaşması olasılığını yok edebileceğini, eğer bunu yaparlarsa, İngiltere yerine AB ile müzakere etmek zorunda kalacaklarını söyledi. İngiliz hükümetinin yerinde olsa, Brexit'i farklı bir şekilde gerçekleştireceğini ifade eden Trump, "Hatta Theresa May'e nasıl yapması gerektiğini söyledim, ama beni dinlemedi, işi berbat etti" şeklinde konuştu. Brexit stratejisini onaylamadığı gerekçesiyle istifa

eden İngiltere Dışişleri Bakanı Boris Johnson'ı da öven Trump, "Harika bir başbakan olur diye düşünüyorum" dedi. [13.07.2018 BBC] Diğer ülkelere de açıkça birlikten ayrılma çağrısı yaptı. Hatta geçtiğimiz Nisan ayında Washington'u ziyaret eden Fransa Cumhurbaşkanı'na bile birlikten ayrılma önerisinde bulundu. 29 Haziran 2018'de Washington Post gazetesinin bildirdiğine göre, "Nisan ayında Beyaz Saray'da gerçekleşen ikili görüşmede Trump, Fransa Cumhurbaşkanı Macron'a Fransa'nın Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılması halinde "kazançlı bir ikili anlaşma" önerdi. İki Avrupalı yetkiliye dayandırılan habere göre Trump, Macron'a dönerek, "Neden Avrupa Birliği'nden ayrılmıyorsunuz ki?" dediği belirtildi.

3- Bu nedenle Trump, Avrupa Birliği'ni özellikle de Almanya'yı eleştirdi. Almanya ile Amerika arasında şiddetli ve sert bir kriz yaşanıyor! 7 Haziran 2017 tarihli soru cevapta Almanya ile Amerika arasında tırmanan krizin nedenlerine değinmiştik: "Almanya, Avrupa'nın en büyük finans merkezidir ve Amerika, Çin ve Japonya'dan sonra dünyanın dördüncü ekonomik gücüdür. Bu yüzden Trump, ABD için büyük paralar toplama çabasının bir sonucu olarak gözünü Almanya'ya dikmiştir. Almanya'nın NATO katkısını ve katılım payını artırmak için özellikle Alman tarafına artan Rus tehditlerinden dem vurmaktadır. Amerika, kendisine olan askeri bağımlılığı artırmak için Avrupa, özellikle Doğu Avrupa ülkelerine karşı Rus sopasını kullanıyor... Zira Almanya'nın savunma harcamaları yıllardır GSYİH'nin yüzde 1,2'sinde (42 milyar dolar) seyrediyor... Amerika ile Almanya arasındaki ticaret dengesi, yaklaşık 60 milyar ile önemli ölçüde Almanya yararına seyrediyor. 2016 yılında Amerika ve Almanya arasındaki ticaret hacmi, 165 milyar Euro'ya ulaştı. Almanya, Amerika'ya 107 milyar Euro ihracat yaptı..." Yine demiştik ki: "İleride Avrupa sahnesinde siyasi ve ekonomik düzeyde Alman liderliği daha fazla ön plana çıkacaktır. Alman yetkililerinin ABD politikalarına hemen tepki vermeleri ve Almanya-ABD anlaşmazlığını dışa vurum arzuları bunun göstergesi ve argümanıdır... Eğer bu, daha çok artarsa, Avrupa büyük ölçüde sarsılacak, belki bu sonunda Almanya'nın hızlı ve ağır silahlarla silahlanmasına neden olacaktır."

4- Trump, Almanya'nın güçlü ekonomik bir pazar ve küresel siyasette etkin olabilmek için uluslararası sahneye tırmanma vasıtası olarak gördüğü Avrupa Birliği'ne düşman olduğunu ilan ettikten sonra Almanya'nın meydan okuması ve ilgisizliğiyle karşılaştı... Bu yüzden Trump'ın Almanya'ya yönelik eleştirilerinin dozajı arttı ve ABD'nin İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Almanya'ya sağladığı koruma karşılığında Almanya'dan yüzlerce milyar dolar ödeme talep etti. Zirve öncesinde Trump, NATO Genel Sekreteri ile yaptığı basına açık görüşme sırasında "Almanya, Rusya'yı zenginleştiriyor. Almanya Rusya'nın esiridir. Almanya tamamen Rusya'nın kontrolünde. Almanya enerji tedariki için Rusya'ya milyarlarca dolar ödeme yapıyor ve bizim de onu Rusya'ya karşı korumamız gerekiyor. Bunu nasıl açıklamak gerekiyor? Bu adil değil" dedi. Zirve sırasında Trump, "Almanya tamamen Rusya tarafından kontrol ediliyor, çünkü enerjisinin yüzde 60-70 arasında bir kısmını Rusya'dan ve yeni bir boru hattından almayı planlıyor. Bu doğru bir şey mi değil mi siz söyleyin çünkü bence doğru değil." şeklinde konuştu. [12.07.2018 BBC] Trump'ın ifadelerine yanıt veren Merkel ise Almanya'nın "bağımsız bir şekilde" siyaset yürüten bir ülke olduğunu söyledi. "Geçmişte Almanya'nın bir bölümünün Sovyetler Birliği tarafından kontrol edildiği dönemi yaşadığını" belirten Merkel, "Bugün ise Almanya Federal Cumhuriyeti olarak özgürce birleştiğimizi, böylelikle bağımsız bir şekilde siyaset yapabildiğimizi ve bağımsız bir şekilde kararlarımızı alabildiğimizi söyleyebilmekten çok memnunuz" diye konuştu. Alman Dışişleri Bakanı Heiko Maas da "Biz esir değiliz. Ne Rusya'nın ne de ABD'nin." ifadelerini kullandı. [12.07.2018 BBC] Trump ve Merkel, geleneksel görüntü vermek için NATO'nun yeni karargâh binasında podyuma doğru yürürken birbirlerini görmezden geldiler. Trump, Rusya ile Almanya'yı birbirine bağlayan Nord Stream 2 doğalgaz boru hattı projesini defalarca kınadı ve vazgeçme talebinde bulundu. Avrupa Birliği politikasında bölünmeye yol açacağı için bazı Avrupalılar, projeye karşı çıkıyor. Polonya'ya göre Avrupa'nın bu projeye ihtiyacı yok. Polonya Dışişleri Bakanı Jacek Czaputowicz NATO karargâhına girişte yaptığı açıklamada, "Nord Stream 2, Avrupa ülkeleri modelidir. Rusya'ya para akıtıyor ve Polonya'nın güvenliğine karşı kullanılacak argümanlar sunuyor." dedi. [11.07.2018 AFP] Jacek Czaputowicz, Trump'ın ağzıyla konuşuyor, çünkü Polonya, Amerikan yanlıdır ve Avrupa Birliği içinde Amerika hesabına çalışmaktadır. Uzun zamandır Avrupa Birliği'ni içeriden kemirmek için çalışma yürüten Amerika, Trump'la birlikte Avrupa Birliği'ni yok etmek için doğrudan ve açıktan çalışmaya başladı. Savunma harcamalarının yüzde 2'ye yükseltilmesi için Avrupalılara baskı yaptı. Selefi Obama'nın başaramadığını başarmak için

Avrupa'ya yüzde 2'lik oranı kabul ettirmeyi ölüm kalım meselesi telakki etti... Böylece içeride iyileşecek imajı sayesinde ara seçimlerde Cumhuriyetçi Parti'nin, başkanlık seçimlerinde de kendisinin şansını artacaktır...

5- Fransa ise daha uysal bir tavır sergilemektedir. Cumhurbaşkanı Macron, "Hedefin 2024 yılına kadar savunma harcamasında gayri safi yurt içi hasılanın yüzde 2'sine ulaşmak" olduğunu söyledi. "NATO bünyesinde birlik ancak sorumluluklar ülkeler arasında paylaşıldığı zaman mümkündür." ifadelerini kullandı. Macron, "Trump hiçbir zaman ne bana ne de toplantılarda NATO'dan geri çekileceğini söylemedi." dedi. Fransa Cumhurbaşkanı "Daha güçlü çıktığımız bir zirve oldu çünkü ABD Başkanı Trump güçlü bir NATO istediğini teyit etti. Bu güzel bir şey." şeklinde konuştu. [12.07.2018 Reuters] Bilindiği gibi Fransa şu an GSYİH'sının yüzde 1,8'ini savunma konularına harcıyor. Fransa, Fransızların çok hoşuna gittiği büyüklük duygusunu gıdıklamak için ABD'nin yanında uluslararası bir rol kapmak maksadıyla Amerika'ya yardımcılık yapıyor. Öte yandan Almanya'nın yükselişinden korksa da Avrupa Birliği'nden vazgeçemiyor. Fransa kimi zaman Kanada'daki G7 zirvesinde, Trump'ın başlattığı ticaret savaşlarında ve anlaşmadan çekilmesine rağmen İran ile nükleer anlaşmanın sürdürülmesi konusunda olduğu gibi Avrupa Birliği'nden yana tavır alırken, kimi zaman da son Brüksel zirvesinde olduğu gibi Amerika'ya yardımcılık yapmaktadır.

6- Trump, Amerika'nın NATO'dan her an vazgeçmeye hazır olduğunu gösterdi. Belki şimdi olmayabilir ancak böyle bir risk her daim vardır. Trump, müttefikleri ve düşmanlarına karşı ticaret savaşını başlattı. Bu, düşüncesiz başkan liderliğinde Amerikan politikasında yeni bir yaklaşımdır. Ayrıca Trump, diğer ittifaklardan da ayrılmaya hazırdır. 16 Haziran 2018 tarihli soru cevapta şöyle demiştik: "Bütün bunlar, ticaret savaşının Amerika için çok önemli olduğunu gösteriyor. Zira Amerika, 2008 yılında patlak veren ve kendisini 20 trilyon dolardan fazla borç batağına sürükleyen mali krizin etkilerinden hâlâ kurtulmuş değil. Ticari mantığa sahip Başkan Trump, "Önce Amerika" sloganıyla Amerikan ekonomisini kurtarmak için çalışıyor. Bu, küresel nüfuzunu dayatmak için kullandığı sürece uluslararası kurumların dağılımının, dolayısıyla dünya düzeninin çöküşünün ve yeni bir uluslararası konumun ortaya çıkışının habercisidir. Zira Amerika, diğer ülkelerle işbirliği yaparak ve ticari dengenin onlardan yana olmasını yeğleyerek dünyanın efendisi olarak kalmak için artık gerekli fedakârlığı yapmıyor. Kanatları altında tutmak ve peşinden gelmelerini sağlamak için müttefiklerinin yardımı olmadan sadece ve sadece kendi egemenliği ve ticari kazancını düşünüyor."

7- Böylece müttefikler arasındaki savaş kızışıyor ve bu, ittifaklarının dağılacağı ve aralarında ekonomik ve politik savaş başladığının habercisidir. Eğer nükleer silah kullanma korkusu olmasaydı, önceki iki dünya savaşına benzer üçüncü bir dünya savaşını patlak verirdi. Kuşkusuz bu müttefikler, dünyadaki kötülüğün kaynağıdır; çünkü onlar, faydacılığı işin ölçüsü, maddi değeri de toplumda hâkim tek değer kılan kapitalist şer ideolojisini benimsemektedir. Dünya, iyilik devleti olan Nübüvvet metodu üzere Raşidi Hilafetin doğuşuna oldukça çok muhtaçtır. Hilafet, manevi, ahlaki ve insani değerleri yayacak ve sadece maddi değer elde etmekle yetinmeyecektir. Biz kimseyi Allah adına tezkiye edecek değiliz, ancak Allah'a muhlis, Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e öyle sadık kullar vardır ki bu büyük hayra nail olmak için gecelerini gündüzlerine katıyorlar. Dilleri Allah'ı anmakla ıslanmıştır. Uzuvarı Allah'a davetle meşgul, kalpleri de Allah'ın zaferinden emindir. **"Şüphesiz ki, Rasûllerimize ve iman edenlere dünya hayatında ve şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz."** [Mümin 51]